Prima instanţă: Judecătoria Bălți, sediul central (judecător Snejana Dubceac)
Dosarul nr.2a-659/24 (nr. 2-23124753-03-2a-28062024)

CURTEA DE APEL NORD
D E C I Z I E

16 ianuarie 2025 **mun. Bălţi**

Colegiul Civil şi de contencios administrativ
Instanţa compusă din:
Preşedintele completului Elena Grumeza
Judecătorii: Ivan Parii și Stanislav Grosu
Grefier: Topada Olga

examinând în ședință publică, apelul declarat de Serviciul Vamal, Biroul Vamal Nord împotriva hotărârii Judecătoriei Bălți, sediul central din 01 aprilie 2024, în cauza civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de Melnic Alexandru către Serviciul Vamal, Biroul Vamal Nord privind încasarea cheltuielilor de asistentă juridică în procesul contravențional și repararea prejudiciului moral cauzat,-

C O N S T A T Ă:

Argumentele participanților la proces:

La data 28 august 2023 avocatul Valentina Moruz în interesele reclamantului Melnic Alexandru a înaintat cerere de chemare în judecată către Biroul Vamal Nord al Serviciului Vamal privind încasarea cheltuielilor de asistență juridică și prejudiciul moral.

În motivarea acţiunii reclamantul a indicat faptul că, la data de 07.11.2019 de către agentul constatator al Biroului Vamal Nord, inspector superior Ciornîi Ludmila, a fost întocmit procesul-verbal cu privire la contravenție nr. 1676/2019 în privința lui Melnic Alexandru, la aceeași dată cu același număr, de către șeful adjunct al Biroului Vamal Nord, Marian Sofroni, a fost emisă decizia asupra cazului de contravenție vamală, prin care Melnic Alexandru a fost recunoscut vinovat în comiterea contravenției prvăzute de art. 287 alin.(8) CCo, fiindu-i aplicată sancțiunea sub formă de amendă în valare de 90 u.c. ceea ce constituie 4 500 lei.

Remarcă reprezentantul reclamantului că, nefiind de acord cu soluția Biroului Vamal Nord, Melnic Alexandru l-a contestat în instanța de judecată conform procedurii stabilite. Prin hotărârea Judecătoriei Bălți, sediul central din 18.01.2023, contestația a fost admisă, iar procesul contravențional în privința lui Melnic Alexandru a fost încetat, pe motiv că nu exista faptul contravenției. Nefiind de

acord cu soluția instanței de fond, Biroul Vamal Nord, a contestat-o cu recurs la Curtea de Apel Bălți. Prin Decizia CAB din 25.05.2023 recursul a fost respins ca nefondat, respectiv soluția instanței de fond devenind irevocabilă la data de 25.05.2023.

Susține că, pentru apărarea drepturilor și intereselor în procesul contravențional reclamantul Melnic Alexandru în scopul dovedirii nevinovăției sale, și-a angajat un avocat deoarece nu posedă cunoștințele teoretice și abilități practice pentru a se apăra de unul singur în procesul judiciar contravențional. Astfel, interesele acestuia au fost reprezentate de către avocatul Valentina Moruz, iar conform bonului de plată, Melnic Alexandru a achitat CA „Valentina Moruz" suma de 11 000 lei cu titlu de cheltuieli de asistență juridică, compuse din 4 000 lei - prezentarea intereselor la judecarea cauzei contravenționale în prima instanță, 4 000 lei - prezentarea intereselor la Curtea de Apel Bălți și 3 000 lei – prezentarea intereselor în procedura de executare silită.

Prin urmare, ținând cont de faptul că soluția instanței de judecată cu privire la încetarea procesului contravențional în privința lui Melnic Alexandru a devenit irevocabilă la data de 25.05.2023, consideră reclamantul că este întreptățit la înaintarea acțiunii cu privire la recuperarea prejudiciului cauzat prin atragere la răspundere contravențională ilegală de către pârâtul Biroul Vamal Nord.

Mai susține reclamantul că, pentru apărarea drepturilor personale încălcate, a fost nevoit să-și angajeze un avocat și să suporte cheltuieli pentru achitarea onorariului avocatului ales. Faptul dat se confirmă prin bonul de plată pentru serviciile de asistența juridică seria QL nr. 944532 din 05.05.2023, în sumă totală de 11 000 lei

Respectiv având în vedere că, Decizia asupra cazului de contravenție vamală din 07.11.2019, în privința lui Melnic Alexandru, învinuit de comiterea contravenției prevăzute la art.287 alin.(8) Cod contravențional și sancționat cu amendă în mărime de 90 u.c., a fost anulat prin hotărârea Judecătoriei Bălți, sediul central din 18.01.2023, din motivul lipsei faptei contravenției, soluție menținută prin decizia CAB din 25.05.2023, speței îi sunt incidente prevederile art.3 alin.1) lit.d) al Legii nr.1545 din 25.02.1998, care stipulează că în conformitate cu prevederile prezentei legi, este reparabil prejudiciul material și moral cauzat persoanei fizice sau juridice în urma condamnării ilegale. În această ordine de idei, a reținut că admiterea contestației depuse de către Melnic Alexandru, cu anularea actelor întocmite în privința ultimului (a procesului-verbal cu privire la contravenție și a deciziei agentului constatator), demonstrează, inter alia, că la momentul sancționării contravenționale, agentul constatator nu a elucidat toate circumstanțele cauzei, inclusiv circumstanțele care indicau la nevinovăția lui Melnic Alexandru de comiterea faptei imputate și drept, în consecință ultimul eronat a fost sancționat, fiindu-i afectat dreptul la prezumția nevinovăției.

Prin urmare, emiterea de către agentul constatator a procesului-verbal și atragerea la răspundere contravențională prin emiterea deciziei de sancționare cu 90 u.c., constituie un temei care permite reclamantului să solicite repararea prejudiciilor cauzate.

Astfel, remarcă reclamantul că pe lângă prejudiciul material cauzat lui prin atragerea ilegală la răspundere contravențională, ultimului i-a fost cauzat și prejudiciul moral, manifestat prin frustrare, stare de neâncredere în organele statale, umilință și un sentiment profund de neliniște, pentru necesitatea depunerii unui efort enorm pentru a demonstra nevinovăția sa în comiterea contravenției imputate, în contradicția cu legea contravențională și penală care prevede că nimeni nu e obligat să dovedească nevinovăția sa și organul de urmărire penală urmează să demonstreze prin probe pertinente și concludente vinovăția persoanei în comiterea faptei imputate.

În drept, își întemeiază pretențiile reclamantul pe prevederile din Legea privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor de judecată nr. 1545 din 25.02.1998, art. 3, 5, 6, 7, 10, 13; Cod de procedură civilă art. 90, 96, 166, 167.

Reclamantul a solicitat încasarea din contul pârâtului Biroul Vamal Nord în contul reclamantului Melnic Alexandru prejudiciul material cu titlu de cheltuieli de judecată în sumă de 11 000 lei; încasarea din contul pârâtului Biroul Vamal Nord în contul reclamantului Melnic Alexandru prejudiciul moral în sumă de 30 000 lei și recuperarea tuturor cheltuielilor de judecată ce vor fi suportate de reclamant în vederea examinării prezentului litigiu.

Nefiind de acord cu cererea de chemare în judecată, reprezentantul pârâtului Biroul Vamal Nord la data de 10.10.2023 a depus în instanța de judecată referința, prin care a solicitat respingerea cererii de chemare în judecată ca fiind neîntemeiată.

Poziția instanței de fond:

Prin hotărârea Judecătoriei Bălți, sediul central din 01.04.2024, acțiunea civilă înaintată de Melnic Alexandru către Serviciul Vamal, Biroul Vamal Nord privind încasarea cheltuielilor de asistentă juridică în procesul contravențional și repararea prejudiciului moral cauzat, s-a admis parțial.

- S-a încasat de la Biroul Vamal Nord al Serviciului Vamal în beneficiul lui Melnic Alexandru cheltuielile de asistență juridică suportate în cadrul cauzei contravenționale și procedurii de executare în mărime de 11 000,00 lei;
- S-a încasat de la Biroul Vamal Nord al Serviciului Vamal în beneficiul lui Melnic Alexandru prejudicial moral în mărime de 2 000,00 lei;
- S-a încasat de la Biroul Vamal Nord al Serviciului Vamal în beneficiul lui Melnic Alexandru cheltuielile de judecată sub forma taxei de stat în mărime

de 440 lei și cheltuieli de asistență juridică în mărime de 4 000,00 lei - suportate în prezentul proces.

Solicitarea apelantului:

Nefiind de acord cu soluția instanței de fond la data de 04.04.2024 Biroul Vamal Nord al Serviciului Vamal a contestat hotărârea Judecătoriei Bălți, sediul central din 01.04.2024, solicitând casarea acesteia cu emiterea unei hotărâri noi prin care se va dispune respingerea cererii de chemare în judecată.

Argumentele părților:

În motivarea apelului, apelantul a indicat, că la data de 29.08.2019, la pista de control „autoturisme intrare în țară" a postului vamal Costești (PVFI, rutier), orele 22:11 min. s-a prezentat pentru efectuarea controlului vamal autoturismul cu n/i ***** (MD), condus de către cet. Melnic Alexandru. Urmare a verificării informației din Sistemul Informațional „Portalul Serviciului Vamal", de către inspectorul responsabil de efectuarea controlului vamal, s-a constatat că, cet. Melnic Alexandru, are pe teritoriul Republicii Moldova un autoturism cu n/î ***** (înmatriculat în Spania), introdus pe teritoriul țării la data de 22.02.2011 în condițiile art.184[1] Cod Vamal al RM, fără a fi înregistrată ieșirea în termenii prevăzuți. Fiind audiat, cet. Melnic Alexandru, a comunicat că mijlocul dat de transport nu a fost scos din țară din motivul că acesta nu-i aparține și nu cunoaște nimic despre el. Astfel, umare a întroducerii mijlocului de transport pe teritoriul țării, declarat prin acțiune și plasat în regim vamal de admitere temporară, acesta nu a fost scos din țară, fiind încălcat termenul de 180 de zile prevăzut la art.184[1] Cod Vamal nr.1149/2000 (în vigoare până la 31.12.2023), art.10 alin.(3) al Legii nr.1569/2002 "Cu privire la modul de întroducere și scoatere a bunurilor de pe teritoriul Republicii Moldova de către personae fizice" (în vigoare până la 31.12.2023).

Menționează că, prin procesul-verbal nr. 1673/2019 din 07.11.2019 și decizia aplicată din 07.11.2019, cet. Melnic Alexandru a fost recunoscut vinovat de comiterea contravenției vamale, prevăzute la art. 287 „încălcarea regulilor vamale" alin.8) „nescoaterea de pe teritoriul vamal al Republicii Moldova a mărfurilor, vehiculelor, obiectelor și altor valori prohibite întroducerii pe teritoriul vamal al Republicii Moldova sau întroduse cu obligația de a fi scoase de pe teritoriul ei vamal ori nereturnarea pe teritoriul vamal al Republicii Moldova a mărfurilor, vehiculelor, obiectelor și altor valori scoase cu obligația de a fi returnate în termenele stabilite în aceste obligații", Cod Contravențional al RM.

Reține că, nefiind de acord cu procesul verbal cu privire la contravenție și cu decizia asupra cazului contravențional, cet. Melnic Alexandru, reprezentat de către avocatul Moruz Valentina, s-a adresat în instanța de judecată privind repunerea în termen și anularea procesului verbal cu privire la contravenție și a deciziei asupra cazului contravențional, emise în privința acestuia. Prin Hotărârea Judecătoriei

Bălți, sediul central din 18.01.2023, instanța de judecată a hotărât repunerea în termenul de atac a contestației și admiterea acesteia cu încetarea procesului contravențional din lipsa faptei contravenționale în acțiunile lui Melnic Alexandru. Nefiind de acord cu soluția primei instanțe, Biroul Vamal Nord a contestat hotărârea din 18.01.2023 iar prin Decizia CAB din 18.01.2023 a fost menținută hotărârea contestată, astfel soluția instanței de fond devenind irevocabilă.

Susține că, urmare a soluției adoptate de către Judecătoria Bălți, sediul central, care a devenit irevocabilă la data de 25.05.2023, cet. Melnic Alexandru, reprezentat de catre avocatul Moruz Valentina a depus cerere de chemare în judecată împotriva Biroului Vamal Nord al Serviciului Vamal privind încasarea cheltuielilor de asistență juridică suportate pe parcursul contestării procesului verbal cu privire la contravenție și a deciziei asupra cauzei contravenționale, încasării prejudiciului moral, suportat de ultimul urmare supunerii răspunderii contravenționale.

Menționează că, Biroul Vamal Nord nu este de acord cu soluția adoptată de catre instanța judecătorească privind încasarea cheltuielilor de asistență juridică, a prejudiciului moral și a taxei de stat, considerând-o ca una ilegală.

Mai reține că, în vederea încasării de la Biroul Vamal Nord către Melnic Alexandru a sumelor solicitate, acesta, prin intermediul reprezentantului său a prezentat în cadrul ședintei de judecată bonurile de plată seria QL nr. 944532 din 05.05.2023 prin care se confirmă achitarea către CA „Valentina Moruz" a cheltuielilor de asistență juridică în mărime de 11 000 lei, și seria QL nr. 944534, care confirmă achitarea reprezentantului său a cheltuielilor de asistență juridică în mărime de 4 000 lei, suportate în prezentul proces.

Consideră că, cu referire la bonul de plată seria QL nr. 944532 din 05.05.2023 prin care cet. Melnic Alexandru chipurile confirmă cheltuielile de asistența juridică suportate în cadrul examinării procesului judiciar contravențional în care ultimul avea calitatea de contravenient, reiterează că cererea de repunere în termen și contestația acestuia a fost admisă de către instanța judecătorească prin Hotărârea din 18.01.2023, ceia ce reprezintă o dată anterioară emiterii bonului de plată care confirmă cheltuielile suportate în cadrul examinării procesului contravențional.

Reține că, Biroul Vamal Nord a atacat în ordinea recursului hotărârea judecătorească din 18.01.2023 la o dată anterioară emiterii bonului de plată, și anume la data de 01.02.2023 Curtea de Apel Bălți, prin citația expediată, inclusiv către Biroul Vamal Nord, a stabilit pentru data de 13.04.2023 o ședință de examinare a cauzei contravenționale în privința lui Melnic Alexandru, ceia ce mai denotă la faptul că examinarea recursului declarat a început la o dată anterioară emiterii bonului de plată seria QL nr. 944532 din 05.05.2023.

Consideră că, instanța judecătorească a soluționat litigiul în lipsa contractelor de asistență juridică încheiate între Melnic Alexandru și CA „Valentina Moruz”, prin care s-ar confirma reprezentarea contravenientului de către avocat în cadrul procesului contravențional, inclusiv și în prezentul proces.

Menționează că, la materialele cauzei nu este anexat contractul de asistență juridică încheiat între Melnic Alexandru și avocatul său, privind reprezentarea intereselor în judecarea dosarului contravențional în care cet. Melnic Alexandru avea calitatea de contravenient. La fel, invocă faptul că, lipsește și contractul de asistență juridică nr. 34/23 din 12.07.2023, care este menționat în mandatul seria MA 1611645, care confirmă dreptul de reprezentare a cet. Melnic Alexandru de către avocatul Moruz Valentina.

Reiterează că, la materialele dosarului lipsește copia mandatului avocatului Moruz Valentina, prin care s-ar dovedi împuternicirile ultimei de a reprezenta interesele cet. Melnic Alexandru în procesul contravențional în care acesta avea calitatea de contravenient.

Solicită, admiterea cererii de apel cu casarea hotărârii Judecătoriei Bălți, sediul central din 01.04.2024 cu emiterea unei noi decizii prin care acțiunea depusă de către Melnic Alexandru să fie respinsă ca neântemeiată și nefondată.

Prin încheierea Curții de Apel Bălți din data de 12.09.2024 s-a acceptat apelul declarat spre examinare și s-a intentat procesul în instanța de apel cu fixarea ședinței de pregătire a cauzei penstru dezbateri judiciare.

Poziția părților expusă în ședința instanței de apel:

În ședința de judecată în instanța de apel reprezentantul apelantului Biroul Vamal Nord al Serviciului Vamal, Tișchevici Roman fiind prezent a susținut apelul, a solicitat casarea hotărârii Judecătoriei Bălți, sediul central din 01.04.2024 cu emiterea unei noi decizii prin care acțiunea depusă de către Melnic Alexandru să fie respinsă ca neântemeiată și nefondată.

Reprezentantul intimatului Melnic Alexandru, avocatul Valentina Moruz fiind prezentă în ședință a solicitat respingerea cererii de apel cu menținerea hotărârii primei instanțe fără modificări.

Aprecierea instanţei de apel:

Analizând legalitatea şi temeinicia hotărârii atacate, prin prisma argumentelor invocate de participanţii la proces, a materialelor din dosar și a normei legale relevante speței, Colegiul civil consideră necesar de a respinge apelul declarat de Serviciul Vamal, Biroul Vamal Nord, din considerentele ce urmează:

În conformitate cu art.362 alin.1) CPC, termenul de declarare a apelului este de 30 de zile de la data pronunţării dispozitivului hotărârii, dacă legea nu prevede altfel.

Colegiul civil reţine că, dispozitivul hotărârii contestate a fost pronunţat la data de 01 aprilie 2024 (f.d.88), iar apelul preliminar a fost declarat la data de 04

aprilie 2024 (f.d.93-95), fiind înregistrat la Judecătoria Bălți cu nr. de intrare 8215, prin urmare apelul este declarat în termenul legal stipulat la art. 362 Cod procedură civilă.

În conformitate cu dispozițiile art.385 lit.a) CPC, instanţa de apel, după ce judecă apelul, este în drept să respingă apelul şi să mențină hotărârea primei instanțe.

Conform prevederilor art.118 alin.1) CPC, fiecare parte trebuie să dovedească circumstanţele pe care le invocă drept temei al pretenţiilor şi obiecţiilor sale, dacă legea nu dispune altfel.

În temeiul art.130 CPC, instanța judecătorească apreciază probele după intima ei convingere, bazată pe cercetarea multiaspectuală, completă, nepărtinitoare și nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblul și interconexiunea lor, călăuzindu-se de lege. Nici un fel de probe nu au pentru instanța judecătorească o forță probantă prestabilită fără aprecierea lor. Fiecare probă se apreciază de instanță privitor la pertinența, admisibilitatea, veridicitatea ei, iar toate probele în ansamblu, privitor la legătura lor reciprocă și suficiența pentru soluționarea cauzei.

Potrivit art.240 alin.1) CPC, la deliberarea hotărârii, instanţa judecătorească apreciază probele, determină circumstanţele care au importanţă pentru soluţionarea pricinilor, care au fost sau nu stabilite, caracterul
raportului juridic dintre părţi, legea aplicabilă soluţionării pricinii şi admisibilitatea acţiunii.

Actele cauzei certifică faptul, că la data de 07.11.2019 cu nr. 1676/2019 de către șeful adjunct al Biroului Vamal Nord, Marian Sofroni, a fost emisă decizia asupra cazului de contravenție vamală în privința lui Melnic Alexandru, prin care Melnic Alexandru a fost recunoscut vinovat în comiterea contravenției prevăzute de art.287 alin.(8) CCo, fiindu-i aplicată sancțiunea sub formă de amendă în valoare de 90 u.c. ceea ce constituie suma de 4 500 lei. (f.d.7)

Prin încheierea executorului judecătoresc Buzurniuc Natalia nr. 088s-2265/2020 din 09.06.2020 în procedura de executare documentului executoriu nr. 1673/2019 din 07.11.2019 emis de Biroul Vamal Nord au fost aplicate măsurile de asigurare a executării în privința debitorului Melnic Alexandru, la următoarele instituții ASP dep. Cadastru, ASP dep. înmatriculare a mijloacelor de transport și calificare a conducătorilor auto. (f.d.8)

Nefiind de acord cu decizia nominalizată Melnic Alexandru a contestat-o în instanța de judecată, iar prin hotărârea Judecătoriei Bălți, sediul central din 18.01.2023, contestația lui Melnic Alexandru împotriva procesului verbal și deciziei agentului constatator s-a repus în termen de atac și s-a admis. Astfel, fiind dispusă încetarea procesului contravențional în privința lui Melnic Alexandru, pornit în baza art. 287 alin.8) Cod contravențional, deoarece nu există faptul

contravenției. (f.d.9-11)

Nefiind de acord cu soluția instanței de fond, Biroul Vamal Nord a contestat cu recurs la Curtea de Apel Bălți iar prin Decizia Curții de Apel Bălți din 25.05.2023 recursul a fost respins ca nefondat, cu menținerea hotărârii primei instanței fără modificări. (f.d.12-14)

Ca urmare, soluția instanței de fond devenind irevocabilă la data de 25.05.2023. Astfel, procesul-verbal și decizia agentului constatator enunțate au fost declarate nule prin hotărârile irevocabile și definitive ale instanțelor judecătorești, deoarece nu există faptul contravenției.

La data de 28 august 2023 Melnic Alexandru reprezentat de avocat Valentina Moruz a înaintat în instanță cerere de chemare în judecată împotriva Biroului Vamal Nord al Serviciului Vamal privind repararea prejudiciului cauzat, încasarea cheltuielilor de judecată suportate în cadrul procesului contravențional precum și cheltuielilor suportate în prezentul proces. (f.d.3-5)

Prin hotărârea Judecătoriei Bălți, sediul central din 01.04.2024, acțiunea civilă înaintată de Melnic Alexandru către Serviciul Vamal, Biroul Vamal Nord privind încasarea cheltuielilor de asistență juridică în procesul contravențional și repararea prejudiciului moral cauzat, s-a admis parțial. S-a încasat de la Biroul Vamal Nord al Serviciului Vamal în beneficiul lui Melnic Alexandru cheltuielile de asistență juridică suportate în cadrul cauzei contravenționale și procedurii de executare în mărime de 11 000 lei. S-a încasat de la Biroul Vamal Nord al Serviciului Vamal în beneficiul lui Melnic Alexandru prejudicial moral în mărime de 2 000 lei. S-a încasat de la Biroul Vamal Nord al Serviciului Vamal în beneficiul lui Melnic Alexandru cheltuielile de judecată sub forma taxei de stat în mărime de 440 lei și cheltuieli de asistență juridică în mărime de 4 000 lei - suportate în prezentul proces. (f.d.88)

Nefiind de acord cu soluția instanței de fond la data de 04.04.2024 Biroul Vamal Nord al Serviciului Vamal a contestat hotărârea Judecătoriei Bălți, sediul central din 01.04.2024, solicitând casarea acesteia cu emiterea unei hotărâri noi prin care se va dispune respingerea cererii de chemare în judecată. (f.d.93-95)

În conformitate cu dispozițiile art.373 alin.1), 2) CPC, instanţa de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referinţelor şi obiecţiilor înaintate, legalitatea şi temeinicia hotărârii atacate în ceea ce priveşte constatarea circumstanţelor de fapt şi aplicarea legii în primă instanţă. În limitele apelului, instanţa de apel verifică circumstanţele şi raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanţe, precum şi cele care nu au fost stabilite, dar care au importanţă pentru soluţionarea cauzei, apreciază probele din dosar şi cele prezentate suplimentar în instanţă de apel de către participanţii la proces.

Astfel, prevederile legale enunțate în mod expres, obligă instanța de apel să verifice circumstanțele și raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe,

precum și cele care nu au fost stabilite și este obligată să verifice legalitatea hotărârii în întregul ei și să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel.

Potrivit regulilor unui proces echitabil, reținând-se rolul determinant al concluziilor instanței de apel, ultima are obligația să examineze efectiv problemele esențiale care îi sunt supuse aprecierii și să nu se limiteze la însușirea motivelor instanței inferioare (Hirro Balani contra Spaniei, nr. 18064/91 din 09.12.1994 §27; Georgiadis vs Grecia nr. 21522/93 din 29.05.1997 §43).

La fel, potrivit recomandărilor avizului nr.11 din 2008 al Consiliului Consultativ al Judecătorilor Europeni (CCJE) în atenția Comitetului de Miniștri al Consiliului Europei privind calitatea hotărârilor judecătorești, o motivație și o analiză clară sunt cerințele fundamentale ale hotărârilor judecătorești și un aspect important al dreptului la un proces echitabil. Pentru a răspunde cerințelor procesului echitabil, motivarea ar trebui să evidențieze, că judecătorul a examinat cu adevărat chestiunile esențiale ce i-au fost prezentate.

Instanța de apel menționează că art.6 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului garantează dreptul justițiabilului la o hotărâre motivată sub aspectul instituirii obligației instanțelor de judecată de a-și argumenta hotărârile adoptate din perspectiva unei analize ample a circumstanțelor pricinii. Îndatorirea de a motiva coerent și unitar hotărârea sub aspectul tuturor cererilor, fără a exista contradicții între motivare și dispozitiv, constituie o garanție pentru justițiabili, în fața eventualului arbitrariu judecătoresc, fiind singurul mijloc prin care se dă posibilitatea de a putea exercita un eficient control judiciar.

Potrivit art.5 alin.1) CPC, orice persoană interesată este în drept să se adreseze în instanţă judecătorească, în modul stabilit de lege, pentru a-şi apăra drepturile încălcate sau contestate, libertăţile şi interesele legitime.

Iar potrivit art.121 CPC, instanţa judecătorească reţine spre examinare şi cercetare numai probele pertinente care confirmă, combat ori pun la îndoială concluziile referitoare la existenţa sau inexistenţa de circumstanţe, importante pentru soluţionarea justă a cazului.

Potrivit prevederilor art.776 Cod civil, obligaţiile se nasc din contract, fapt ilicit (delict) şi din orice alt act sau fapt susceptibil de a le produce în condiţiile legii.

Conform art.1998 alin.1) Cod civil, cel care acţionează faţă de altul în mod ilicit, cu vinovăţie este obligat să repare prejudiciul patrimonial, iar în cazurile prevăzute de lege, şi prejudiciul moral cauzat prin acţiune sau omisiune.

Potrivit prevederilor art. 384 alin.2) lit.u) Cod contravențional, persoana în a cărei privință a fost pornit proces contravențional are dreptul să ceară şi să primească despăgubiri pentru prejudiciul cauzat prin acţiunile sau inacțiunile ilicite ale autorității competente să constate contravenția sau să soluționeze cauza contravențională.

În conformitate cu art.13 alin.1) din Legea nr. 1545 din 25 februarie 1998, privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești, prejudicial material şi moral cauzat prin aplicarea ilicită a amenzilor contravenţionale de către alte organe decît instanţa de judecată se repară de către aceste organe.

Potrivit art. 2036 alin. (1) și (2) Cod civil, în cazul în care persoanei i s-a cauzat un prejudiciu moral prin fapte ce atentează la drepturile ei personale nepatrimoniale, precum şi în alte cazuri prevăzute de lege, instanţa de judecată are dreptul să oblige persoana responsabilă la reparaţia prejudiciului prin plata de despăgubiri. Prejudiciul moral se repară indiferent de existenţa şi întinderea prejudiciului patrimonial.

În conformitate cu art.2037 alin.1), 2), 3) Cod civil, mărimea despăgubirii pentru prejudiciu moral se determină de către instanţa de judecată în funcţie de caracterul şi gravitatea prejudiciului moral cauzat persoanei vătămate, de gradul de vinovăţie a autorului prejudiciului, dacă vinovăţia este o condiţie a răspunderii, şi de măsura în care această despăgubire poate aduce satisfacţie echitabilă persoanei vătămate. Caracterul şi gravitatea prejudiciului moral le apreciază instanţa de judecată, luînd în considerare circumstanţele în care a fost cauzat prejudiciul, restrîngerea posibilităţilor de viaţă familială şi socială, precum şi statutul social al persoanei vătămate. La determinarea despăgubirii, instanţa de judecată va tinde să acorde o despăgubire care, pe de o parte, are o mărime comparabilă cu cea acordată în mod obişnuit în împrejurări similare şi, pe de altă parte, ia în cont particularităţile cazului.

Art.383 alin.1) Cod contravențional, prevede că, cheltuielile de administrare şi de conservare a probelor, de retribuire a apărătorului, alte cheltuieli aferente procesului contravenţional se suportă de contravenient, dacă a fost aplicată o sancţiune contravenţională, în modul stabilit de legislaţie. Iar potrivit alin.3) al aceluiași articol persoana în a cărei privinţă a fost pornit proces contravenţional se repune în dreptul de care a fost privată şi ei i se repară cheltuielile suportate în proces dacă, prin hotărâre definitivă, este declarată nevinovată sau răspunderea sa contravenţională este înlăturată, cu excepţia cazului de amnistie.

Potrivit prevederilor art.94 alin.1) CPC, instanţa judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să plătească, la cerere, părţii care a avut câştig de cauză cheltuielile de judecată. Dacă acţiunea reclamantului a fost admisă parţial, acestuia i se compensează cheltuielile de judecată proporţional părţii admise din pretenţii, iar pârâtului - proporţional părţii respinse din pretenţiile reclamantului.

Potrivit art. 96 alin. (1) CPC, instanţa judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să compenseze părţii care a avut câştig de cauză cheltuielile ei de asistenţă juridică, în măsura în care acestea au fost reale, necesare şi rezonabile.

(1^1) Cheltuielile menţionate la alin.(1) se compensează părţii care a avut câştig de cauză dacă aceasta a fost reprezentată în judecată de un avocat.

Colegiul civil consideră întemeiată soluţia instanţei de fond, reieşind din următoarele argumente.

În speță, obiectul juridic litigios constituie repararea prejudiciului moral, a cheltuielilor de asistență juridică suportate în procesul conravențional anterior, pecum și a cheltuielilor de asistență juridică suportate în prezentul proces.

Cu referire la pretenția ce ține de încasarea prejudiciului moral, instanța de apel va reține că, în prezenta speță s-a constatat cu certitudine că, reclamantul Melnic Alexandru a fost ilegal atras la răspundere contravenţională şi supus sancţiunii contravenţionale iar în confirmarea acestui fapt printr-o hotărâre judecătorească irevocabilă, a fost necesar să treacă o perioadă de mai mult de trei ani, astfel compensația bănească solicitată de reclamant poate atenua suferințele psihice cauzate, fiind respectat principiul compensării rezonabile și echitabile a prejudiciului moral cauzat.

Este de menționat că, prejudiciul moral se compensează în cazul în care persoanei i s-a cauzat un prejudiciu moral prin fapte ce atentează la drepturile ei personale nepatrimoniale, precum şi în alte cazuri prevăzute de lege, adică prejudiciul poate fi de natură morală numai dacă este urmare a încălcării unor valori de aceeași natură.

Colegiul precizează că, odată ce prejudiciul este suferit din cauza unei fapte recunoscute de lege ca una care îndreptățește la repararea prejudiciului, ține de libertatea reclamantului să scoată în evidență toate capetele de prejudiciu, adică toate formele în care ea a suferit din punct de vedere fizic și psihic.

Instanța de apel relevă faptul, că caracterul și gravitatea prejudiciului moral le apreciază instanța de judecată, luând în considerare circumstanțele în care a fost cauzat prejudiciul, restrângerea posibilităților de viață familială și socială, precum și statutul social al persoanei vătămate, iar la determinarea despăgubirii, instanța de judecată va tinde să acorde o despăgubire care, pe de o parte, are o mărime comparabilă cu cea acordată în mod obișnuit în împrejurări similare și, pe de altă parte, ia în cont particularitățile cazului.

Aşadar, suma apreciată ca prejudiciu moral în mărime de 2 000 lei este justificată, reală, necesară, or, instanța de fond a ținut cont de starea reclamantului în raport cu prejudiciul moral manifestat prin frustrare, stare de neâncredere în organele statale, umilință și un sentiment profund de neliniște, pentru necesitatea depunerii unui efort solid pentru a demonstra nevinovația sa în comiterea contravenției imputate cât și a luat în calcul durata examinării cauzei contravenţionale în instanţa de judecată, natura dreptului personal lezat, caracterul şi gravitatea suferinţelor suportate, de statutul persoanei ș.a, din care considerente Colegiul civil va menține soluția instanței de fond în latura respectivă.

Cu referire la pretenția privind încasarea cheltuielilor de asistență juridică în sumă totală de 11 000 lei, instanța de apel va reitera că, pentru reprezentarea și apărarea intereselor sale în cadrul cauzei contravenționale și în procedura de executare, Melnic Alexandru s-a adresat avocatului Valentina Moruz, interesele ultimului au fost reprezentate de avocatul respectiv, în baza mandatului avocațional și ordinului de plată cu seria QL, nr. 944532 din 05.05.2023. (f.d.2a)

Așadar, Colegiul va reține că, contestația înaintată de Melnic Alexandru împotriva procesului verbal și a deciziei agentului constatator din 07.11.2019, prin Hotărârea Judecătoriei Bălți din 18 ianuarie 2023 a fost admisă, fiind încetat procesul contravențional în privința lui Melnic Alexandru, pornit în baza art.287 alin.(8) CC, deoarece nu există faptul contravenției, hotărârea fiind admisă prin Decizia Curții de Apel Bălți din 25 mai 2023 și astfel devenind irevocabilă. Colegiul atestă că Melnic Alexandru a avut câștig de cauză, iar pe parcursul examinării cauzei, atît în instanța de fond cît și în instanța de recurs, ultimul a fost asistat de către avocatul Valentina Moruz, din care considerente, acesta este îndreptățit de a solicita încasarea din contul Biroului Vamal Nord al Serviciului Vamal a cheltuielilor de asistență juridică în sumă de 11 000 lei suportate în cadrul procesului contravențional respectiv, unde a avut câștig de cauză.

Tot aici, Colegiul denotă că reclamantul a beneficiat de asistență juridică calificată în prezentul proces, achitând în acest sens onorariul avocatului în mărime de 4 000 lei, probat potrivit bonului de plată seria QL nr. 944534 din 27.07.2023 din care considerente Colegiul va reține cheltuielile respective ca fiind necesare, reale și rezonabile.

Cât ține de cerința reclamantului/intimat cu privire la încasarea din contul pârâtului/apelant a taxei de stat în sumă de 440 lei achitată în legătură cu înaintarea prezentei cereri, Colegiul civil va reține că, odată ce acţiunea a fost admisă, pârâtul/apelant urmează să restituie taxa de stat achitată de către reclamantul/intimat la depunerea acţiunii în instanţă de judecată în mărime de 440 lei.

Cu referire la argumentul apelantului potrivit căruia bonul de plată pentru serviciile de asistența juridică seria QL nr. 944532 din 05.05.2023, nu precede data pronunțării hotărîrii pronunțată de instanța de fond pe cauza contravențională, Colegiul îl v-a respinge ca nefondat, or, în bonul respectiv se indică cheltuielile de asistență juridică suportate de intimat atît în instanța de fond, cît și în instanța de recurs. Colegiul denotă că Decizia instanței de recurs a fost pronunțată la 25.05.2023, la o dată ce succede ziua eliberării bonlui de plată respectiv. Prin urmare, este probat cu certitudine faptul suportării cheltuielilor indicate în bonul de plată respectiv, anume pe cauza contravențională în care intimatul a avut statut de contravenient.

În ceia ce privește argumentul apelantului, precum că intimatul nu a anexat contractul de prestare a serviciilor de asitență juridică atît în cauza contravențională cît și în prezenta cauză civilă, Colegiul notează că acesta la fel este nefondat. Or, avocatul a fost admis în cauza contravențională și în prezenta cauză civilă în temeiul mandatelor eliberate, iar unicul document ce atestă cuantumul cheltuielilor de asitență juridică suportate, este bonul de plată.

În dezvoltarea acestei ipoteze, Colegiul civil reliefează că, soluția instanței de fond privind admiterea în parte a acțiunii înaintate de Melnic Alexandru către Biroul Vamal Nord al Serviciului Vamal privind încasarea cheltuielilor de asistență juridică și a prejudiciului moral este una întemeiată rezultată din interpretarea corectă a legii.

Colegiul civil decelează că, apelantul nu a invocat nici un argument plauzibil în vederea justificării ilegalității hotărârii instanței de fond, iar argumentele inserate în apelul declarat evidențiază simplul dezacord al apelantului cu soluția dată de instanța inferioară.

În final, Colegiul reiterează că, conceptul de legalitate și conceptul de preeminență a dreptului într-o societate democratică reclamă că măsurile care afectează drepturile fundamentale să fie supuse, în anumite cazuri, unei forme de proceduri în contradictoriu, în fața unei autorități independente competente să examineze motivele care au stat la baza aplicării măsurilor limitative și probele relevante.

În același timp, dreptul la un proces echitabil, cu toată ponderea pe care i-o conferă articolele 6, 20 alin.1) și 114 din Constituție, trebuie interpretat în lumina principiului preeminenței dreptului, potrivit căruia toți justițiabilii trebuie să aibă parte de un remediu judiciar efectiv care să le permită să-și apere drepturile cu caracter civil în limitele legislației pertinente.

Distinct de cele invocate, Colegiul civil și de contencios administrativ al Curții de Apel Nord constată că, instanța de fond a dat o apreciere corectă circumstanțelor cauzei, a interpretat just normele de drept care guvernează încasarea prejudiciului moral și a cheltuielilor de asistență juridică, adoptând o hotărâre în acest sens întemeiată, care urmează a fi menținută.

În baza circumstanţelor de fapt şi de drept susmenţionate, Colegiul Civil consideră că apelul depus de către Serviciul Vamal, Biroul Vamal Nord urmează a fi respins, cu menținerea hotărârii primei instanţe fără modificări.

În conformitate cu dispoziţiile art.385 lit.a) CPC, Colegiul civil şi de contencios administrativ,-

D E C I D E :

Se respinge apelul declarat de Serviciul Vamal, Biroul Vamal Nord.

Se menține hotărârea Judecătoriei Bălți, sediul central din 01 aprilie 2024, în

cauza civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de Melnic Alexandru către Serviciul Vamal, Biroul Vamal Nord privind încasarea cheltuielilor de asistentă juridică în procesul contravențional și repararea prejudiciului moral cauzat, fără modificări.

Decizia este definitivă, dar poate fi atacată cu recurs la Curtea Supremă de Justiţie în termen de două luni prin intermediul Curţii Supreme de Justiţie.

Președintele completului,
judecător **Elena Grumeza**

Judecători **Ivan Parii**

Stanislav Grosu